

OBSAH:

ZAHRAIČNÁ POLITIKA:
Hodnotová zahraničná politika
– sme „za vodou“? Ivan Kuhn

AMERICKÉ VOĽBY:
Požehnaj Boh Tea Party! Michael Novak
Odmietnime sociálny/vojnový štát Ron Paul

REFORMNÁ VLÁDA:
Právny systém a spravodlivosť
Ernest Valko

NEKROLÓG:
Za Ernestom Valkom
Peter Zajac

HODNOTOVÁ ZAHRAIČNÁ POLITIKA – SME „ZA VODOU“?

Ivan Kuhn

Keď sme sa v Konzervatívnom inštitúte M. R. Štefánka začali intenzívnejšie venovať hodnotovo orientovanej zahraničnej politike, na Slovensku vládol fanúšik Fidela Castra, Ernesta Che Guevaru a kamarát čínskych komunistov. Na Slovensku sme odvtedy zažili veľa zaujímavého.

Ciele zahraničnej politiky boli v programovom vyhlásení vlády z augusta 2006 definované nasledovne: „Zahraničná politika vlády SR bude dôsledne vychádzať zo štátnych záujmov Slovenskej republiky s cieľom zabezpečiť nevyhnutné medzinárodné podmienky pre upevnenie bezpečnosti, hospodárskej prosperity štátu a pre zlepšenie životnej úrovne slovenských občanov.“

Po rokoch tradície jednej hodnotiacej konferencie Slovenskej zahraničnej politiky, ktorú spoluorganizovalo Ministerstvo zahraničných vecí SR so Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku (SFPA), sa začali robiť dve hodnotiace konferencie. Jedna, na ktorú prišiel premiér, predseda parlamentu aj prezident a druhá, na ktorú prišli zahranično-politickí experti.

Slovenský premiér začal pravidelne chodiť na recepcie organizované kubánskym veľvyslanectvom pri príležitosti „víťazstva revolúcie“ (teda nastolenia komunistickej diktatúry), ale na recepciách organizovaných demokratickými krajinami až takým pravidelným hosťom nebol.

Zvýšila sa i frekvencia vzájomného navštevovania sa s vysokými predstaviteľmi krajín ako Čína, Kazachstan, Líbya alebo Vietnam. A skončilo to tak, že nepriateľmi štátu sa nestali tajní agenti čínskej komunistickej polície, ale slovenskí ľudsko-právni aktivisti.

Od júla máme novú vládu a jej programové vyhlásenie z augusta 2010 definuje ciele zahraničnej politiky nasledovne: „Vláda SR bude dôsledne obhajovať záujmy SR a jej občanov. Zahraničnopolitický záujem Slovenska bude vláda SR opierať o hodnoty, ako sú právo na život, osobná sloboda, zachovanie ľudskej dôstojnosti a ďalšie, tvoriace demokratický poriadok základných ľudských práv a slobôd Slovenska (...)

Na multilaterálnych i bilaterálnych fórach bude presadzovať princípy pluralitnej demokracie, právneho štátu, dodržiavanie ľudských práv a slobôd. (...) Bude obmedzovať oficiálne kontakty s krajinami, ktoré hrubo a flagrantne porušujú ľudské práva a slobody vlastných občanov, a naopak, zvýši podporu a zintenzívni vzťahy s ich občianskou spoločnosťou a aktivistami bojujúcimi za ľudské práva.“

Ľudsko-právny aktivista musí po prečítaní týchto riadkov zajasať. Môžeme si bod „hodnotová orientácia zahraničnej politiky“ odľahčovať ako splnený a venovať sa iným témam? Alebo treba naďalej sledovať činy vlády a ministerstva zahraničných vecí v tejto oblasti? A vôbec, nie je v tejto situácii „rýpanie“ do rezortu diplomacie kontraproduktívne? Nebudeme tým nepriamo pomáhať Brežnevovým pohrobkom spochybňovať súčasnú vládu resp. jej zahraničnú politiku?

Od súčasného ministra zahraničných vecí by som očakával aj trochu viac

V prvom rade som presvedčený, že zďaleka nie sme za vodou. Na papieri vyzerá byť všetko v poriadku, ale ako to vyzerá v realite? V októbri bola Liou Siao-poovi udelená Nobelova cena za mier. Minister zahraničných vecí Mikuláš Dzurinda, ktorý sa v januári tohto roku ako jeden z 51 poslancov NR SR podpísal pod nomináciu tohto čínskeho disidenta na ono významné ocenenie, privítal, že čínsky politický väzeň a disident Liou Siao-po sa stal držiteľom Nobelovej ceny.

Dovolili by si niečo také Ficovi ministri Kubiš a Lajčák? Nechcem im krivdiť, možno áno, aj keď by si to od svojho predsedu vlády zrejme „vyžrali“. Mikuláš Dzurinda sa ničoho takého obávať nemusí. Preto by som od súčasného ministra zahraničných vecí

očakával aj trochu viac. Napríklad to, že vyzve čínsku vládu, aby prepustila Liou Siao-poa z väzenia, umožnila mu vycestovať do Nórska, aby si v Oslo mohol osobne prevziať ocenenie a zaručila mu aj bezpečný návrat domov do Číny.

Iste, čínski komunisti by poslali protestnú nótu nielen nášmu veľvyslanectvu v Oslo, ale aj nášmu veľvyslanectvu v Pekingu. Čo také by sa však mohlo stať? Vyhlási nám Čína vojnu? Určite nie. Preruší s nami diplomatické styky? Zrejme nie. To by sa zo Slovenska muselo odpratať celé početné osadenstvo čínskeho veľvyslanectva a čínski podnikatelia na Slovensku by ostali „bez dozoru“, čo by sa im mohlo zapáčiť. Vyhlási nám Čína obchodné embargo? Asi ťažko, pretože by porušila obchodné dohody s EÚ, ktoré jej zaručujú voľný prístup na jednotný európsky trh. Náš strach z reakcie Číny je oveľa väčší ako to, čo nám reálne „hrozí“.

Mikuláš Dzurinda je však zatiaľ na poste ministra zahraničných vecí málo viditeľný, málo aktívny a málo odvážny. Zatiaľ ho v tej pozícii supluje aspoň štátny tajomník Milan Ježovica. Aj to by mohlo byť zárukou, že spolupráca ministerstva s mimovládnyimi organizáciami bude v nasledujúcich rokoch intenzívnejšia a hodnotiacia konferencia Slovenskej zahraničnej politiky bude opäť iba jedna.

Neznamená to však, že by sme mali ubrať z kritiky. Vláda, minister a ministerstvo si musia zvyknúť, že mimovládne organizácie tu nie sú preto, aby ich potľapkávali po pleciach, akí sú fajn, ale preto, aby ich upozorňovali na chyby a kritizovali za prílišnú opatrnosť a umiernenosť, pokiaľ ide o obhajobu občianskych slobôd, demokracie, panstva práva a ľudských práv v zahraničí. Nemusí to znamenať, že „mimovládky“ chcú zmenu vlády. Možno len zmenu štýlu vládnutia.

Autor je analytik KI.

POŽEHNAJ BOH TEA PARTY!

Michael Novak

Ide viac o revolúciu proti morálnemu úpadku ako o odmietnutie veľkého štátu alebo vysokých výdavkov. Pochybujem, že to, čo sa stalo v USA 2. novembra, by sa mohlo stať v nejakej európskej krajine. Vlastne je to takmer bezprecedentné aj v USA.

Žiadny prezident v amerických dejinách sa tak nezdiskreditoval po dvoch rokoch ako Barack Obama. Keď strana prezidenta Clintona v roku 1994 stratila 54 kresiel, bolo to šokujúco vysoké číslo. Ale v roku 2010 demokracia stratili najmenej 60 kresiel v Senovni reprezentantov a šesť v Senáte. Ak považujeme za spojencov niektorých konzervatívnych demokratov, republikáni sa v Senáte, aj napriek tomu, že ich je o málo menej ako demokratov, môžu stať reálnou väčšinou, aj keď nie tou dvojtretinovou potrebnou na prelomenie veta.

Počas svojich prvých dvoch rokov prezident presvedčil mnoho Američanov, že chce z USA urobiť čosi ako sociálny štát európskeho typu. Američania neznašajú túto predstavu a tak sa vzbúrili.

Najúzasnejší na týchto voľbách je vznik hnutia, ktoré takmer nemá viditeľného celonárodného lídra. Hnutia, ktoré vzniklo spontánne z odmietania zničenia krajiny

našich otcov zakladateľov pevne stojacej na istých stálych, nadčasových princípoch týkajúcich sa dôstojnosti a zodpovednosti každej ženy a každého muža pred Bohom, slobody podnikania bez štátneho manažmentu (ale nie bez nevyhnutných regulácií), a rovnosti príležitostí každého občana stúpať tak vysoko, ako mu to jeho vlohy a práca umožnia.

Prezident Obama sa týmto princípom klania, ale nenosí ich v srdci. Verí hlavne štátu, silnému centralizovanému štátu. História dvoch rokov jeho úradovania je odpudzujúca – a veľa Američanov odmieta kráčať týmto smerom. Demokrati ovládli na dva roky všetko a ich vedenie a prílišný ľavičiarsky elán umožnili prezidentovi Obamovi prevziať štafetu a rozbehnúť sa bezhlavo za európskym modelom.

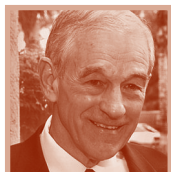
Vôbec by sa nemohol dostať tak ďaleko v tejto tak whigovskej krajine. „Whig“ je iný spôsob vyjadrenia pojmu „strana slobody“, strana osobnej zodpovednosti, strana podporujúca podnikateľské príležitosti a tvorivosť jednotlivca, strana odhodlaná rozhodne brániť slobodu. Whigovská strana, transformovaná do novej Republikánskej strany po roku 1856, sa stala stranou, ktorá zrušila otroctvo a je živá a dnes sa jej darí

v hnutí Tea Party, ktoré je stranou jednotlivca. Nie atomizovaného, osamoteného, ale občana slobodne spolupracujúceho s inými.

Rozmýšľal som, ako môže Boh aj naďalej žehnať Amerike. Krajine, ktorá bola tak dlho obľúbencom Prozreteľnosti. Kultúra masmédií v Amerike, filmy, pompézne časopisy a verejný jazyk (dokonca aj v kostoloch) sú čoraz dekadentnejšie a čoraz menej podliehajú osobnej morálnej zodpovednosti, sú čoraz relativistickejšie a menej pod kontrolou zdravého úsudku. Táto „superkultúra“ médií visí nad národom ako morálny smog. Pod ňou sú, vďaka Bohu, ešte stále desiatky miliónov ľudí ochotných jej vzdorovať.

To je nádej dnešnej Ameriky. Stojí na ľuďoch, ktorí ešte nie sú paralyzovaní morálnym úpadkom našich elít. Voľby 2010 boli viac morálnou a kultúrnou revolúciou než politickou. Uvidíme, ako dlho to môže vydržať a silnieť alebo či to podľahne sebaďeštrukcii tak, ako sa to stalo už veľa hnutiam. Pane, ak už viac nemôžeš žehnať celému národu, prosím Ťa, požehnaj hnutiu Tea Party.

Autor je americký filozof, teológ a politológ. Prezaté z National Review Online. Preložil Svetozár Gavora, spolupracovník KI.

ODMIETNIME SOCIÁLNY/VOJNOVÝ ŠTÁT

Ron Paul

Voľby, ktoré prebehli prvý novembrový týždeň, boli označené za víťazstvo jednoduchých Američanov, ktorí už majú plné zuby Washing-tonu a politického status quo. Voľby sú vyzdvihované predovšetkým ako ukazovateľ toho, že voliči žiadajú škrtky vo federálnych výdavkoch a zníženie deficitu a dlhu.

Ak však nový Kongres bude chcieť splniť očakávania voličov Tea Party, bude čeliť odstrašujúcim rozhodnutiam. Kongres nemôže stabilizovať rozpočet a dostať pod kontrolu federálny rozpočet len zbavovaním sa „tuku“ a odstraňovaním „mostov vedúcich nikam“. Skutočné škrtanie je možné iba za rezaním do „mäsa“, teda škrtaním výdavkov vo všetkých oblastiach. Ročný rozpočet bude čoskoro 5 biliónov dolárov, ak Kongres neurobí vážne kroky na zníženie výdavkov na nárokovateľné dávky, armádu a dlhovú službu. Ale kofkí za kandidátov Tea Party, ktorí si založili kampaň na škrtaní výdavkov, hovorili o sociálnom poistení, zdravotníctve, zahraničných vojnách alebo konsolidovanom dlhu?

Pokiaľ ide o nárokovateľné dávky, správa vedení sociálnej a zdravotnej poisťovne za rok 2010 hovorí za všetko. Načrtáva obraz nárokovateľných dávok, ktoré nie je možné udržať ani v prípade tých najružovejších scenárov hospodárskeho rastu. Nikto, bez ohľadu na politické tričko, nemôže nevidieť

základný problém nepokrytých budúcich záväzkov v oboch programoch.

Mali by sme si uvedomiť, že sociálne poistenie bolo prvotne určené pre staré vdovy, aby nezostali v chudobe. Očakávaná dĺžka života v roku 1935 bola iba približne 65 rokov a na každého príjemcu sociálneho poistenia pripadalo niekoľko pracujúcich. Program nikdy nebol zamýšľaný ako všeobecné platobné prevody od pracujúcich k dôchodcom. Dnes však sociálna poisťovňa čelí nekrytým záväzkom približne za 18 biliónov dolárov.

Najskôr musí Kongres zastaviť využívanie daní zo mzdy na účely nesúvisiace so sociálnym poistením, čo bol trik Clintonovej administratívy na predstieranie vyrovnaného rozpočtu. Po druhé, Kongres by mal eliminovať protiústavné výdavky a ušetrné prostriedky použiť na to, aby pomohol prechodu na systém sociálneho poistenia na báze úplnej dobrovoľnosti. V blízkej budúcnosti musí Kongres dovoliť daňovým poplatníkom, aby sa rozhodli pre neplatenie federálnej dane zo mzdy výmenou za to, že nikdy nedostanú dávky zo sociálnej poisťovne.

Aj zdravotné poistenie má manko 30,8 bilióna dolárov v nepokrytých dávkach splatných v budúcnosti. Polovicu z nich tvoria úhrady za predpísané lieky. Kongres by mal okamžite zrušiť katastrálne dávky za lieky

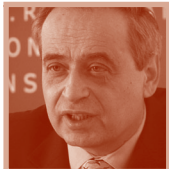
schválené v roku 2003 prezidentom Bushom a republikánmi ovládaným Kongresom.

Fiskálni konzervatívci by sa nemali báť napadnúť nárokovateľné dávky z filozofického hľadiska. Mali by sme odmietnuť falšné rozprávky o tom, že programy nárokovateľných dávok majú vznešený účel alebo že si ich vyžadujú „pokrokové“ západné hodnoty. Prečo by sa malo od Američanov žiadať, aby zo svojich daní financovali penzie alebo lekársku starostlivosť starších občanov, najmä ak sú títo finančne zabezpečení?

Vojenské výdavky a úrok zo štátneho dlhu tiež predstavujú veľké federálne výdavky, ktoré musí Kongres riešiť reformou zahraničnej politiky a prísnejším dozorom nad federálnym rezervným systémom a ministerstvom financií.

Už dlho som kritizoval našu intervencionistickú zahraničnú politiku a Fed, a budem tak robiť aj naďalej. Je čas, aby Kongres čelil zásadným problémom, ktoré zasiahli sociálne a zdravotné poistenie a preukázal odvahu na skutočné zmeny v oboch programoch tým, že odmietne sociálny/vojnový štát.

Autor je dlhoročným americkým kongresmanom. Vo voľbách dňa 2. novembra 2010 bol znovuzvolený. Prezaté z www.campaignforliberty.com. Preložil Svetozár Gavora, spolupracovník KI.

PRÁVNÝ SYSTÉM A SPRAVODLIVOSŤ

Ernest Valko

Medzi hlavné problémy právneho systému z oblasti súdnictva patria neefektívnosť súdneho systému a neprimeraná dĺžka súdnych konaní, nedostatočné zabezpečenie nezávislosti a nestrannosti súdnictva, nepredvídateľnosť práva a nedostatočná vymožiteľnosť práva, slabá miera informovanosti verejnosti a slabá kontrola súdnictva zo strany verejnosti.

Problémom je i nedostatočná kvalita legislatívneho procesu, komplikovanosť právneho poriadku s nízkou kvalitou a veľkým množstvom právnych noriem, slabá úroveň a transparentnosť verejnej správy (správnych konaní), nízka úroveň právnej kultúry a povedomia občanov. Z ústavného hľadiska je závažným problémom nízka úroveň ochrany súkromného vlastníctva.

Žiaduci stav

Vláda by mala považovať za dlhodobý žiaduci stav právne prostredie, ktoré podporuje a nebráni fungovaniu slobodnej spoločnosti a ktorého základom budú pravidlá fungovania slobodnej a prosperujúcej spoločnosti (viažuce sa primárne k životu a vlastníctvu ľudí), založené na princípe, že štát má právny systémom upravovať len nevyhnutné základné oblasti spoločenských vzťahov. Vláda by preto mala právnymi predpismi slobodu jednotlivcov obmedzovať len v prípade preukázateľne negatívnych dopadov ich konania na iných.

Vláda by sa mala zamerať na systémové riešenie vyššie uvedených problémov s cieľom dosiahnutia želateľného stavu, výsledkom ktorého by v oblasti súdnictva malo byť vytvorenie systémových predpokladov k zvýšeniu výkonnosti súdov a skracovaniu súdnych konaní, vytvorenie personálnych predpokladov pre kvalifikované, nezávislé a nestranné rozhodovanie súdov, zvýšenie kvality práce sudcov i súdneho personálu, zvýšenie informovanosti verejnosti a tým aj väčšej transparentnosti rozhodovania súdov, čo by malo viesť k zmenšeniu priestoru pre korupciu v súdnictve i zvýšeniu dôvery a úcty k súdnemu systému. Výsledkom skvalitnenia legislatívneho procesu by malo byť prijímanie kvalitnejších právnych predpisov a postupné odstraňovanie existujúcich legislatívnych nedostatkov, zákaz nepriamych novelizácií, prijatie kvalitných teleologických noriem. Vláda by mala vytvoriť podmienky pre zvyšovanie právnej kultúry a povedomia občanov, úroveň správnych konaní, kvality a transparentnosti verejnej správy, lepšiu dostupnosť verejnej správy pre občanov, ako aj podmienky pre zjednodušovanie právneho poriadku.

Vláda by si mala uvedomovať, že v slobodnej spoločnosti sú právne pravidlá a právny systém len jedným zo spoločne pôsobiacich normatívnych systémov. Mala by rešpektovať pôsobenia právneho systému a dôkladne analyzovať, či pri riešení konkrétnych otázok alebo problémov je najvhodnejším alebo správnym riešením prijatie právneho predpisu. Vláda by mala vo volebnom období presadzovať opatrenia

(podrobnejšie na www.reformnavlada.sk), ktoré možno združiť do nižšie formulovaných štyroch zámerov.

1. Zvýšenie úrovne ochrany a rešpektovania vlastníckeho práva a posilnenie právnej istoty v zmluvných vzťahoch

Vláda by mala zabezpečiť dôslednú ochranu vlastníckeho práva okrem iného minimalizáciou možností zásahov štátu do vlastníckeho práva a dôsledného presadzovania a zabezpečovania základného ústavného princípu rovnakého zákonného obsahu a ochrany vlastníckeho práva všetkých vlastníkov. Inštitút vyvlastnenia predstavuje hrubý zásah do vlastníckeho práva, a preto by mal byť používaný len výnimočne v zákonom jasne stanovených prípadoch tak, aby ho nebolo možné bežne využívať na presadzovanie aktuálnej politickej vôle štátu.

Vláda by preto mala novelizovať právnu úpravu možností vyvlastnenia tak, aby k využitiu tohto inštitútu dochádzalo vždy iba výnimočne, nie na presadzovanie súkromného záujmu prezentovaného za verejný záujem. Vláda by mala zúžiť priestor pre využívanie inštitútu vyvlastnenia napríklad zúžením účelov vyvlastnenia podľa stavebného zákona a novelizáciou procesu a podmienok posudzovania verejného záujmu v konkrétnych prípadoch. Vláda by tak mala za neprípustné považovať akékoľvek retroaktívne zásahy, nielen do vlastníckych práv, rovnako ako zásahy do vlastníckeho práva iných napr. stavbou diaľnic alebo iných stavieb na cudzích pozemkoch bez zákonného vyvlastnenia vo výnimočných prípadoch, a to v súlade s ústavnými princípmi. Vláda by mala iniciovat odbornú verejnú diskusiu ohľadom vhodnosti zákonnej definície pojmu „verejný záujem“ (s jeho prípadným pozitívnym alebo negatívnym vymedzením) a alternatívnych možností novelizácie právnej úpravy vyvlastnenia tak, aby sa dosiahol stav, v ktorom sa inštitút vyvlastnenia bude môcť využívať iba vo výnimočných prípadoch, po preskúmaní alternatívnych riešení, so zárukou princípu rovnováhy a pri rešpektovaní dosiahnutia sledovaných cieľov s tým, že verejný záujem nesmie byť predpokladaný, ale musí byť preukázaný.

2. Skvalitnenie legislatívneho procesu a právneho poriadku

Zámerom vlády by malo byť skvalitnenie legislatívneho procesu i odstraňovanie nedostatkov v legislatíve. Inštitút skráteného legislatívneho konania sa často zneužíva, rovnako ako nepriame novelizácie, čo má vplyv aj na kvalitu a prehľadnosť právneho poriadku. Vláda by preto mala presadiť zákaz nepriamych novelizácií i zneužívania inštitútu skráteného legislatívneho konania a novelizáciou legislatívnych pravidiel a zákona o rokovacom poriadku NR SR skvalitniť legislatívny proces.

Cieľom vlády by malo byť postupné zjednodušovanie právneho poriadku. Reformné zábery vlády by mali byť uskutočňované s prihliadnutím na členstvo SR v EÚ.

3. Uskutočnenie reformy súdnictva

Slovenské súdnictvo je napriek viacerým zmenám dodnes neefektívne. Problémom je trvanie súdnych konaní i vymožitelnosť práva. Súdny v rovnakých prípadoch nerozhodujú jednotne.

Cieľom reformy súdnictva je dostať súdnictvo na Slovensku na úroveň najvyšších krajín, zaručiť nastolenie panstva práva a spravodlivosti, aby sa v právnom systéme významnou mierou zvýšila transparentnosť a znížil priestor pre korupciu.

Otázna je aj nezávislosť a najmä nestrannosť súdnictva, čo sa prejavuje vo zvýšenej miere absenciou dôveryhodnosti súdnictva. Zrýchlenie občianskeho súdneho konania smeruje k podstatnému zvýšeniu vykonateľnosti práva.

4. Zvýšenie kvality verejnej správy a jej dostupnosti občanmi

Zámerom vlády by malo byť vytvorenie podmienok pre zvyšovanie kvality a transparentnosti verejnej správy a jej dostupnosti občanmi. Vláda by mala vytvoriť podmienky pre zvyšovanie právnej kultúry, povedomia a vzdelania občanov, predovšetkým však zamestnancov verejnej správy, ako aj podmienky pre zjednodušovanie právneho poriadku s cieľom dosiahnutia jeho prehľadnosti, určitosti a zrozumiteľnosti. Vo všetkých druhoch správnych konaní by mali mať zodpovední zamestnanci dostatočné právne vzdelanie, aby sa minimalizovalo vydávanie nezákonných správnych rozhodnutí a nezákonný postup správnych orgánov.

Vláda by mala pripraviť a prijať nový zákon o správnom konaní, pretože správne konanie je najčastejším typom konania, s ktorým sa bežne stretávajú fyzické a právnické osoby. Mala by zmodernizovať jeho inštitúty, umožniť elektronické konanie (s ohľadom na prípravu e-governmentu) a nastaviť ho tak, aby bol čo najviac dostupný občanom a aby sa vytvoril priestor na efektívne doručovanie písomností napr. povinným zariadením dátových schránok fyzických i právnických osôb ako obdoby úradnej elektronickej pošty. Jeho súčasťou by malo byť aj vyriešenie otázky efektívnosti a spôsobu výkonu rozhodnutí, keďže ide o obdobný problém ako pri výkone súdnych rozhodnutí; možnosť inšpirácie riešenia odtiaľ. Zároveň by mala vláda vykonať opatrenia, ktoré by viedli k zjednocovaniu pravidiel správneho konania (samozrejme, okrem zreteľa hodných výnimiek), nie k ich triešteniu. Pri príprave nového procesného predpisu treba vziať do úvahy zmeny, ktoré boli vykonané v hmotnoprávnej oblasti za ostatných 20 rokov.

Autor bol predsedom Ústavného súdu ČSFR, advokátom a spolupracovníkom KI.

Článok je skrátenou verziou kapitoly Právny systém a spravodlivosť v rámci Programového vyhlásenia reformnej vlády, ktorej garantom bol Ernest Valko a spoluautormi sú Pavol Mattoš, Jaroslav Pilát, Patrik Kolesár, Lukáš Krivošík a Andrej Beňo.

ZA ERNESTOM VALKOM

Peter Zajac

Ponovembrový čas bol ako urýchľovač. Ernest Valko sa stal poslancom Federálneho zhromaždenia začiatkom roka 1990, po prvých slobodných voľbách v júni 1990 bol už podpredsedom Snemovne ľudu Federálneho zhromaždenia a ešte ani nie štyridsaťročný sa stal v roku 1992 prvým a posledným ponovembrovým predsedom československého ústavného súdu.

Bola to strmá cesta nahor, ale po roku 1992 aj hlboký pád. Československo prestalo existovať, s ním aj ústavný súd. Ernest Valko ostal doma, na Slovensku. Mečiarovská garnitúra nemala na rozdiel od českej, ktorá si chránila svoju ústavnú špičku, nijaký záujem o jeho pôsobenie na slovenskom ústavnom súde. Nebol priaznivcom Mečiarovho autokratického režimu a ani to neskrýval. Politické prostredie pôvodného VPN sa ocitlo mimo parlamentu, a tak mu ostal uzavretý aj návrat do politiky.

V roku 1993 sa rozhodol Ernest Valko vstúpiť do advokácie. Postavenie advokáta sa vníma na Slovensku už tradične negatívne. V ľudovej tradícii je to pán a prešibanec bez škrupúl. To šírili v Ernestovom prípade podprahovo aj médiá. Stal sa úspešným advokátom, ale tým aj predmetom závidosti, lebo na Slovensku je závidieť vždy silnejšia ako žičlivosť. Nerozumel tomu, nechápal, prečo mu ľudia závidia jednopercenčný honorár z úspešného procesu, keď zachránil štátu miliardy.

Za svoj úspech zaplatil Ernest Valko veľkú cenu. Keďže zastupoval kauzy ako Feldekov spor so Slobodníkom, stal sa nepriateľom Mečiarovho režimu. A aj politici jeho krvnej skupiny pokladali za samozrejme, že prišiel a pomohol,

keď potrebovali pomoc, ale už vonkoncom nepokladali za samozrejme pomôcť, keď pomoc potreboval on. Nepokladali ho za seberovného, a bola to kruciálna chyba.

Viem, že Ernesta trápilo najviac práve toto. Ako predseda československého ústavného súdu dosiahol napokon najvyššiu možnú ústavnoprávnu mežu v demokratickom štáte. Dovolí si povedať, že takého zástancu ústavnosti Ústavný súd Slovenskej republiky nikdy nemal.

Ernest Valko neustal ani v tejto situácii. V roku 2000 sa podieľal na tvorbe veľkej novely ústavy, v roku 2006 pripravil pre Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika Reformu súdnictva, v roku 2010 bol garantom kapitoly o právnom systéme a spravodlivosti v rámci Programového vyhlásenia reformnej vlády. Takmer nikto však netušil, že okrem toho finančne podporoval skvalitňovanie zdravotníctva, Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika, vydávanie kresťanskej literatúry a moderné výtvarné umenie.

To všetko robil Ernest Valko bez veľkých rečí. V tomto zmysle bol jedným z mála, čo chápali zmysel vlastníctva v slobodnej spoločnosti. Nikdy totiž nezabudol na kľúčovú vetu z ústavy, že vlastníctvo zaväzuje. Otázka, ktorá visí vo vzduchu, znie v podstate veľmi jednoducho: Kedy bude slovenská spoločnosť schopná uznať ľudí rozmeru Ernesta Valka? A kedy bude schopná oceniť ich prácu?

Autor je poslanec NR SR za OKS, priateľ Ernesta Valka.

UDIALO SA:

- 1) Dňa 8. októbra 2010 mimovládne organizácie, ktoré koordinovali nomináciu čínskeho intelektuála a obhajcu ľudských práv Liua Siao-poa na Nobelovu cenu mieru na Slovensku (medzi nimi i KI), privítali správu o jeho ocenení. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.
- 2) Dňa 12. októbra 2010 prednášal ekonóm KI Peter Gonda na Ekonomickej univerzite v Bratislave na tému **Peniaze a menový a bankový systém. Slobodné vs. centrálné bankovníctvo** v rámci cyklu prednášok Alternatívna ekonómia. Viac na webstránke

KI v sekcii KI INFORMUJE.

3) Dňa 21. októbra 2010 sa v Žiline konala debata medzi analytikom KI Ivanom Kuhnom a politológom Eduardom Chmelárom na tému **Silný „Brusel“ Slovensku neprospejeva - áno či nie?** Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

4) Dňa 22. októbra 2010 bolo v rámci projektu **Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO)**, ktorý realizuje Centrum pre hospodársky rozvoj (CPHR), zverejnené hodnotenie za obdobie júl – september 2010. Jedným z hodnotiteľov je i analytik KI Dušan Sloboda. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

5) Dňa 27. októbra 2010 sa konal ôsmy seminár v rámci tretieho ročníka cyklu semi-

nárov **Akadémie klasickej ekonómie (AKE)**, ktorý organizuje KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu. Viac sa dozviete na ake.institute.sk.

6) Dňa 28. októbra 2010 sa pri príležitosti 92. výročia vzniku Československa konalo **slávnostné odhalenie sochy prvého československého prezidenta T. G. Masaryka**. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

7) V októbri 2010 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: **Zuzana Zimenová, Ivan Kuhn, Dušan Sloboda, Branislav Pupalá a Tomáš Zálešák**. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekciách ČLÁNKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M. R. ŠTEFÁNIKA OTVÁRA CYKLUS SEMINÁROV

AKADÉMIA KLASICKEJ EKONÓMIE 2011

AKÉ JE URČENÁ VŠETKÝM ZÁUJEMCOM O EKONÓMIU BEZ OHLADU NA VEK. UZÁVIERKA PRIHLÁŠOK: 10. JANUÁR 2011

Viac na www.ake.institute.sk

organizátor:

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNIKA
M. R. ŠTEFÁNIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE

partner:

s podporou:

mediálny partner:

tyždeň

KONZERVATÍVNE LISTY - Mesačník Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika.

Layout: KOMPLOT, Zalamovanie: Alžbeta Kováčová, Tlač: i+i print. Web: <http://www.iiprint.sk>